

تاثیر چارچوب های تامین مالی خرد در سیستم بانکداری بدون ربا بر توانمندسازی روستایی (با محوریت توسعه اشتغال و کاهش فقر روستایی)

علیرضا محمدی زیوه

سید امیرحسین شکرآبی

(کارشناسی ارشد، علوم اقتصادی و تجارت الکترونیک؛ دانشکده اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران)

(دانشجوی دکتری، علوم اقتصادی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران)

نویسنده مسئول: علیرضا محمدی زیوه (۰۹۱۹۵۶۶۲۹۵۹) و تهران بلوار میرداماد نبش خیابان تبریزیان پ ۱ و (alirezamohammadi.ipg@gmail.com)

چکیده: گسترش درآمد و اشتغال پایدار از سویی و ارتقا کیفیت زندگی روستاییان و کاهش روند مهاجرت به شهر و از بین بردن معضل حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ از جمله دستاورد های اجرای طرح های موفق تامین مالی خرد روستایی در بسیاری از کشورها بوده است. هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر وام های خود اشتغالی است. در پژوهش به عواملی که برای موفقیت یا عدم موفقیت وام بررسی می کنیم، ریسک فاکتور و به ریسک فاکتورهای مربوط به بانک، ریسک فاکتورهای عملیاتی گفته می شود. روش آزمون فرضیه های این پژوهش، روش اقتصادسنجی لاجیت و پروبیت است. بعد از انجام تحلیل رگرسیون مشخص شد که تمامی فرضیه های پژوهش رد شد و تمامی ریسک فاکتورهای عملیاتی به جز نرخ کارمزد، تاثیر مثبت و معناداری در توانمندسازی روستایی داشته اند. نرخ کارمزد هم به دلیل ثابت بودن در تمامی وام ها در تحلیل رگرسیون وارد نشد و بی تاثیر بود.

کلمات کلیدی: توسعه روستایی؛ تامین مالی خرد؛ ریسک اعتباری؛ فقر و فقرزدایی؛ سیستم بانکی.

۱. مقدمه

توسعه روستایی یعنی بهبود کیفیت زندگی همه مردم به ویژه مردمان کم درآمد. این امر از طریق بهبود وضعیت کشاورزی، درمانی و بهداشتی، فناوری، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و آموزشی و نیز تقویت ساختارهای مشارکتی در جامعه تحقق پذیر است. [۱] تامین مالی خرد نقش مهمی در توسعه روستایی بازی نموده است. گسترش درآمد و اشتغال پایدار از سویی و ارتقا کیفیت زندگی روستاییان و کاهش روند مهاجرت روستائینان به شهر و از بین بردن معضل حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ از دیگر سو از جمله دستاورد های اجرای طرح های موفق تامین مالی خرد روستایی در بسیاری از کشورها بوده است. افزایش قدرت انتخاب و اعتماد به نفس خانواده های فقیر از طریق کمک به توسعه کسب و کار آن ها، کاهش ریسک، مصرف یکنواخت، کسب بازده بیشتر از سرمایه گذاری، ارتقا کارفرمایی و افزایش بهره وری و درآمد، ذخیره ایمن نقدینگی مازاد و کسب بازده از پس اندازه ها، کاهش استعمار آن ها و انجام یک کسب و کار شرافتمندانه از ثمرات تامین مالی روستایی است. [۲] در دو دهه اخیر در بسیاری از کشورها تامین مالی خرد راهکاری مناسب جهت مقابله با فقر روستاییان مطرح شده است و برخی از کشورها در این زمینه به موفقیت های چشمگیری نیز دست یافته اند. اهمیت این دستاورد به گونه ای بوده که بانک جهانی سال ۲۰۰۵ را سال (اعتبارات خرد) نامگذاری و کشورهای در حال توسعه را در به کارگیری این شیوه تشویق کرده است. [۳] باید توجه داشت که تامین مالی خرد براساس این مبنا بنا شده است که براساس وضعیت کنونی افراد فقیر همچنان فقیر باقی می ماندند و فقیرتر می شوند و صدقه و خیرات نیز راه دائم برای از بین بردن فقر نمی باشد بلکه باید با خلاقیت و ابتکار راه های مقابله با فقر را ارائه نمود. بنابراین مهم ترین هدفی که می تواند تامین مالی خرد را از سایر روش های فقرزدایی متمایز نماید تداوم و پایداری آن می باشد که براساس این ویژگی متمایز تامین مالی خرد مدعی است که دسترسی خدمات مالی به فقرا را به شکل پایداری ارائه می دهد. در جهان کنونی نیل به اهداف توسعه و از جمله توسعه روستایی منوط به توجه به وضعیت زنان است، و یکی از شاخص های توسعه اقتصادی - اجتماعی مشارکت زنان و نحوه ایفای نقش آنان در حیات اقتصادی - اجتماعی است. حدود نیمی از روستاییان و خانوارهای کشاورز را زنان تشکیل می دهند که تامین کننده ی بیش از نیمی از منابع غذایی در سطح جهان هستند. آنان در جوامع روستایی نقش کلیدی در تولید و بازتولید اقتصادی دارند و در برخی از مناطق ثابت ترین عضو خانوار روستایی هستند که با مهاجرت مردان برای یافتن فرصت های شغلی در مناطق دیگر، با در دست گرفتن سرپرستی خانوار نقش مضاعفی را متقبل می شوند. [۴]

در جدول ذیل متغیر اعتباری مورد تمرکز در جهت توانمند سازی مورد بررسی قرار گرفته است:

جدول ۱. متغیر اعتباری مورد تمرکز در بانک های مختلف

ردیف	دلایل موفقیت یا عدم موفقیت اعتبارات خرد	بانک/کشور
۱	وام دهی گروهی و ایجاد فشار دورنی (برطرف شدن مشکل وثیقه)	بنگلادش
۲	سادگی، دسترسی، پایداری	بانک راکیات اندونزی

مالزی	حذف وثیقه	۳
آمریکا (موسسه مترقی)	نداشتن وثیقه مناسب	۴
گوآتمالا	ناکافی بودن مبلغ وام	۵
تایلند	کمبود منابع و پایین بودن مبلغ وام	۶
مصر	بازدهی پایین اعتبارات و کم بودن مبلغ وام	۷
کانادا	نکول وام و نبود وثیقه مناسب	۸
بولیوی (بانک سول)	بازدهی پایین و وثیقه نامناسب	۹
استرالیا (اتحادیه اعتباری ملی استرالیا)	نکول وام ها و وثیقه نامناسب	۱۰
هندوستان	کمبود منابع و پایین بودن مبلغ وام	۱۱
طرح زینب بانک کشاورزی	کمبود منابع و مشکلات ناشی از بی سوادگی و کم سوادگی زنان دریافت کننده تسهیلات	۱۲
طرح ایران بانک کشاورزی	نداشتن وثیقه مناسب، تشریفات تشکیل پرونده و طولانی بودن دریافت وام	۱۳
صندوق توسعه اشتغال روستایی	کم بودن مبلغ وام، کوتاه بودن دوره پرداخت	۱۴
طرح ایجاد اشتغال برای زندانیان آزاد شده	پایین بودن مبلغ وام	۱۵

۲. فرضیه های تحقیق

- طول دوره بازپرداخت تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.
- نرخ کارمزد تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.
- نوع وثیقه تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.
- مبلغ تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.

۳. پیشینه پژوهش

۳.۱. پیشینه داخلی

نسبت مطالبات غیر جاری بانک به تسهیلات اعطایی یکی از معیارهای سنجش سلامت بانک است هرچه میزان ریسک پایین تر باشد گواه از کارایی بهتر بانک در تخصیص منابع مالی به افراد و صنایع است [۵]

تجربه دخالت دولت در زمینه مطالبات غیر جاری بانکها با لحاظ کردن بند ۲۸ و ۲۹ در قانون بودجه در سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ تنها گره‌ای از مشکلات بانکها باز نکرد بلکه به ادعای آمارها بیش از نیمی از تسهیلات مذکور مجدداً معوق گشت. [۶]

در پژوهشی با عنوان "بررسی تاثیر اعتبارات بانکی بر اشتغال"، نقش اعتبارات بانکی همه بانکهای فعال طی سالهای ۸۵-۱۳۷۷ در استان گلستان را که شامل ۱۱ بانک تجاری و تخصصی می شود مورد بررسی قرار گرفت. برای گردآوری اطلاعات از طریق بررسی اسناد و مدارک و صورت‌های مالی سالانه بانک های تجاری و تخصصی استخراج و مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد که نیروی کار در رشد اقتصادی استان بالاترین نقش را ایفا می کند و مطابق انتظارات نظری مثبت است. همچنین اعتبارات تکلیفی بر اشتغال استان تاثیر کمی داشته، ولی اعتبارات غیر تکلیفی نقش مثبت و بیشتری بر اشتغال در استان داشته است. [۷]

پژوهشگران در پژوهشی دیگر نقش بخش مالی در فرایند رشد اقتصادی، نوع رابطه بین توسعه مالی و رشد اقتصادی و چگونگی رابطه بین بخش مالی و رشد اقتصادی را (علیت) بررسی کردند. برای این منظور از مدل خودرگرسیون برداری VAR و روش هم انباشتگی یوهانسن - جوسیلیوس برای بررسی رابطه بلند مدت میان توسعه مالی و رشد اقتصادی استفاده شده است. نتایج حاصل از تخمین مدل دلالت بر وجود رابطه معنادار بین توسعه مالی و متغیرهای موجود سرمایه فیزیکی، نرخ بهره حقیقی و درآمدهای حاصل از صادرات نفت با رشد اقتصادی داشته است. همچنین وجود رابطه علی یک طرفه از توسعه مالی به رشد اقتصادی نشان دهنده سازگاری نتایج بدست آمده با برخی مطالعات تجربی انجام شده در این زمینه بوده است. [۸]

۳.۲. پیشینه خارجی

در مطالعه‌ای به بررسی اثر ارزش افزوده بخش کشاورزی بر میزان مطالبات معوق در سیستم بانکی ایالت های چین طی دوره ۲۰۱۴-۱۹۹۸ با رویکرد پانل دیتا پرداخته اند. نتایج بیانگر اثر منفی ارزش افزوده بخش کشاورزی بر میزان مطالبات معوق در نمونه مورد مطالعه بود. [۹]

پژوهشگری در مطالعه ای و با استفاده از روش خودرگرسیون برداری VAR به بررسی اثرات ارزش افزوده بخش کشاورزی بر میزان اشتغال و سپرده های بخش بانکی در نیجریه پرداخت. نتایج بیانگر اثر مثبت ارزش افزوده بخش کشاورزی بر میزان سپرده های بخش بانکی بود اما بر میزان اشتغال موثر نبوده است. [۱۰]

حساسیت ریسک اعتباری بانکهای اسلامی و متغیرهای کلان اقتصادی را دو پژوهشگر شناسایی کرده اند، آنها در مقاله خود آسیب پذیری تامین مالی پایدار اسلامی در پاسخ به متغیرهای اقتصاد کلان را با استفاده از روشهای اقتصاد سنجی هم انباشتگی و مدل خودرگرسیون برداری بررسی کرده اند. آنها همچنین با استفاده از تجزیه و تحلیل واریانس و توابع واکنش آنها شواهدی بر وجود رابطه بلند مدت بین ریسک اعتباری بانکهای اسلامی و متغیرهای اقتصاد کلان ارائه داده اند. [۱۱]

۴. روش تحقیق

اطلاعات و داده های مورد نیاز این تحقیق با استفاده از روش اسنادی و کتابخانه ای جمع آوری شده است:

۱- اطلاعاتی که مربوط به مباحث تئوریک پژوهش می باشد از منابع مختلف مانند کتب و نشریات معتبر بین المللی که در پایگاه های اینترنتی موجود می باشند، جمع آوری شده است.

۲- اطلاعات و داده های خام مورد نیاز بانکها به منظور بررسی فرضیه های پژوهش از طریق مراجعه مستقیم به صورت های مالی بانکها و شرکت های منتشره توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جمع آوری شده است.

۵. جامعه آماری و نمونه تحقیق

جمعیت روستایی دریافت کننده وام از بانک ملی ایران در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

۶. مدل پژوهش

برای بررسی فرضیه اصلی پژوهش ابتدا مدل رگرسیونی طبق رابطه (۱) معرفی می شود:

$$YESNO = \alpha + \beta_1 * X^1 + \beta_2 * X^2 + \beta_3 * X^3 + \beta_4 * X^4 + \varepsilon \quad (1)$$

۷. آمار توصیفی

در جدول (۲) متغیرهای پژوهش و علامت اختصاری هر یک ارائه شده است.

جدول ۲. معرفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نوع متغیر	علامت اختصاری
توانمند سازی روستایی	وابسته / مجازی	YESNO
دوره پرداخت	مستقل	X ^۱
سفته تضمینی	مستقل	X ^۲
مبلغ وام	مستقل	X ^۳
تعهد شخص ثالث	مستقل	X ^۴

لازم به ذکر است دوره پرداخت برای تجزیه و تحلیل اقتصاد سنجی، به مانند مدل ذیل رتبه بندی شده است. در جدول (۳) کمیت های توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۳. آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	معیارهای تمرکز		معیار پراکندگی	
	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی
توانمند سازی روستایی	۰/۵۸	۱/۰۰۰	۰/۴۹	-۰/۳۴
دوره پرداخت	۴۴/۱۳	۴۸	۱۷/۶۶	-۱/۱۹
سفته تضمینی	۰/۳۰	۰/۰۰۰	۰/۴۶	۰/۸۴

۱/۵۹	-۰/۰۵	۵۲۹۹۹۸۳۴	۱/۰۰ *E۸	۱/۴۳ *E۸	مبلغ وام
۲/۱۵	-۰/۸۵	۰/۴۵	۱/۰۰۰	۰/۷۲	تعهد شخص ثالث

۸. همبستگی بین متغیرها

در جداول (۴) همبستگی متغیرهای مورد بررسی از روش همبستگی پیرسون آورده شده است.

جدول ۴. همبستگی بین متغیرهای مدل

تعهد شخص ثالث	مبلغ وام	سفته تضمینی	دوره پرداخت	توانمند سازی روستایی	توانمند سازی روستایی
				۱/۰۰۰	توانمند سازی روستایی

			۱/۰۰۰	۰/۷۷	دوره پرداخت
			---	۰/۰۰۰	
		۱/۰۰۰	۰/۳۵	۰/۳۴	سفته تضمینی
		---	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
	۱/۰۰۰	۰/۱۴	۰/۱۵	-۰/۱۶	مبلغ وام
	---	۰/۰۷	۰/۰۵	۰/۰۵	
۱/۰۰۰	۰/۹۸	۰/۱۲	۰/۱۷	-۰/۱۲	تعهد شخص ثالث
---	۰/۰۰۰	۰/۱۲	۰/۰۳	۰/۱۱	

فرض صفر در آزمون همبستگی بر عدم همبستگی معنی دار بین متغیرهای مورد بررسی استوار است و فرضیه ها را میتوان چنین نوشت:

H₀: بین متغیرهای مورد بررسی همبستگی معنی دار وجود ندارد.

H₁: بین متغیرهای مورد بررسی همبستگی معنی دار وجود دارد.

برای رد فرضیه صفر و تایید معنی دار بودن همبستگی میبایست سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ باشد. در جدول بالا میزان همبستگی در سطر اول و معنی داری همبستگی در سطر دوم نوشته شده است. در صورتی که معنی داری کمتر از ۰/۰۵ باشد همبستگی مورد نظر از نظر آماری معنی دار است. همانگونه که ملاحظه می شود در برخی موارد همبستگیها معنی دار می باشند اما شدت همبستگیها در اکثر موارد کمتر از مقداری است که احتمال وجود همخطی در مدل وجود داشته باشد. تنها بین متغیرهای مستقل همبستگی بین تعهد شخص ثالث و مبلغ وام شدید و معنی دار می باشد و میزان همبستگی بین این دو متغیر تا ۰/۹۸ می باشد. نتایج تخمین مدل به روش لاجیت در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج برازش مدل رگرسیونی

متغیر پاسخ = توانمند سازی روستایی					
اثر نهایی	سطح معناداری	کشش میانگین	آماره آزمون t	ضرایب رگرسیونی	متغیرهای مستقل
-۰/۱۶	۰/۳۴	-۶/۱۵	-۱/۱۷	-۰/۶۱	ثابت معادله تعدیل شده (α)
۰/۲۲	۰/۰۴	۴/۳۶	۲/۰۳	۰/۰۱	دوره پرداخت
۰/۱۰	۰/۰۲	۹/۸۹	۲/۲۳	۰/۵۲	سفته تضمینی
۰/۴۹	۰/۰۰۰	۲/۰۴	۳/۳۰	۶۳۵ *E۱۰	مبلغ وام
۰/۰۵	۰/۰۰۰	۱۷/۲۱	۴/۰۰۰۰۲	۰/۳۹	تعهد شخص ثالث

سطح معناداری = ۰/۰۰۰
 آماره آزمون LR = ۷/۰۲

آماره حداکثر راستنمایی = ۱۳۲/۲۱-
 درصد صحت پیش بینی : ۸۷/۳۴

از جدول بالا نتایج ذیل بدست می آید :

دوره پرداخت دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش دوره پرداخت توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) اثر نهایی دوره پرداخت بر توانمند سازی روستایی برابر با ۰/۲۲ می باشد.

مبلغ وام دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش مبلغ وام توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) اثر نهایی مبلغ وام بر توانمند سازی روستایی در روش لاجیت مثبت بوده و برابر با ۰/۴۹ میباشد.

سفته تضمینی دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش سفته تضمینی توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۹ درصد) اثر نهایی استفاده از تضمین سفته بر توانمند سازی روستایی مثبت بوده و برابر ۰/۱۰ میباشد. این نشان دهنده ی این مورد است که مبلغ وام که اثر گذاری ۰/۴۹ در واحد بر توانمند سازی روستایی دارد ، نسبت به سفته تضمینی تاثیر بیشتری دارد.

تعهد شخص ثالث دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با تغییر وثیقه ی سفته به ضمانت شخص ثالث توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) این شاخص دارای تاثیر مثبت در اثر گذاری نهایی بر توانمند سازی روستایی می باشد.

۹. بررسی فروض پژوهش

در جدول (۶) روابط مورد بررسی در فرضیه ها بررسی و محاسبه گردید.

جدول ۶. اثرات مهم مورد بررسی در رگرسیون مورد بررسی

معنی داری	مقدار	اثر متغیر نظر بر توانمند سازی روستایی
**	۰.۰۱۰۷۹۶	دوره پرداخت
**	۰.۵۲۱۱۶	سفته تضمینی
***	۶.۲۵E-۱۰	مبلغ وام
***	۰.۳۹۷۰۱	تعهد شخص ثالث

*** معنی دار با اطمینان بیش از ۹۹ درصد

** معنی دار با اطمینان بیش از ۹۵ درصد

-- عدم معنی داری

با توجه به جدول بالا ، اثر متغیر های مختلف مشخص می گردد.

با توجه به توضیحات داده شده در جدول (۷) کلیه فرضیه های پژوهش رد می شود:

جدول ۷. بررسی فرضیه ها

ردیف	فرضیه	نتیجه
اول	طول دوره بازپرداخت تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمند سازی روستایی نداشته است.	رد
دوم	سفته تضمینی تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.	رد
سوم	تعهد شخص ثالث تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.	رد
چهارم	مبلغ تسهیلات خرد تاثیر مثبت و معناداری بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی نداشته است.	رد

اعطای اعتبارات خرد از چند دهه گذشته به صورت نیمه رسمی و غیر رسمی در شکل وام های قرض الحسنه، خود اشتغالی و وام های ضرور برای ازدواج و خرید کالاها پرداخت شده است؛ اما آنچه در چارچوب توسعه اعتبارات خرد مهم جلوه می کند، این است که اهداف این نوع اعتبارات با دیگر وام ها و تسهیلات تا حدودی متفاوت بوده و آن این که جنبه های برابری های اجتماعی و اقتصادی آن بیشتر قابل پیگیری است.

همچنین در جدول (۸) تخمین پروبیت خلاصه شده است :

جدول ۸. نتایج برازش مدل رگرسیونی

متغیر پاسخ = توانمند سازی روستایی					
متغیرهای مستقل	ضرایب رگرسیونی	آماره آزمون t	کشش میانگین	سطح معناداری	اثر نهایی
ثابت معادله تعدیل شده (α)	-۰/۹۲	-۱/۱۰	-۶/۱۱	۰/۲۷	-۰/۲۱
دوره پرداخت	-۰/۰۱۷	۲/۰۱	۴/۳۱	۰/۰۴	۰/۲۱
سفته تضمینی	۰/۷۹	۲/۱۷	۹/۱۲	۰/۰۲	۰/۰۹
مبلغ وام	۱/۰۶*E-۹	۳/۳۱	۱/۶۴	۰/۰۰۰	۰/۳۶
تعهد شخص ثالث	۰/۵۸	۴/۲۹	-۱۴/۲۰	۰/۰۰۰	۰/۵۳

آماره آزمون LR = ۷/۹۰
 سطح معناداری = ۰/۰۰۰
 آماره حداکثر راستنمایی = -۱۳۲/۲۷
 درصد صحت پیش بینی : ۸۳/۲۱

نتایج پروبیت دقیقاً مشابه نتایج برازش لاجیت می باشد و در جملات ذیل خلاصه شده است.

دوره پرداخت دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش دوره پرداخت توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) تاثیر نهایی دوره پرداخت بر توانمند سازی روستایی در مدل پروبیت ۰/۲۱ می باشد. مبلغ وام دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش مبلغ وام توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) اثر نهایی مبلغ وام مثبت بوده و مبلغ وام دارای تاثیر مثبت و معنی دار به میزان ۰/۳۶ بر توانمند سازی روستایی می باشد. سفته تضمینی دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با افزایش سفته تضمینی توانمند سازی روستایی افزایش میابد. (اطمینان بیش از ۹۹ درصد) سفته تضمینی نیز در مدل پروبیت دارای تاثیر نهایی مثبت ۰/۰۹ میباشد.

تعهد شخص ثالث دارای اثر مثبت بر توانمند سازی روستایی می باشد. یعنی با تغییر وثیقه ی سفته به ضمانت شخص ثالث توانمند سازی روستایی افزایش می یابد. (اطمینان بیش از ۹۵ درصد) تعهد شخص ثالث دارای تاثیر مثبت نهایی ۰/۵۳ بر توانمند سازی روستایی در مدل پروبیت می باشد.

۱۰. پیشنهاد های کاربردی تحقیق

شواهد و یافته های تجربی تحقیق نشان داد که طول دوره بازپرداخت تسهیلات خرد تاثیر مثبت بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمند سازی روستایی داشته است، در نتیجه پیشنهاد می گردد که وام دهندگان و اعتبار دهندگان، باید متناسب با شرایط دریافت کنندگان وام، زمان های بازپرداخت متناسب تری را در نظر بگیرند تا احتمال موفقیت این اعتبارات خرد افزایش یابد.

شواهد و یافته های تجربی تحقیق نشان داد که نوع وثیقه تسهیلات خرد تاثیر مثبت بر تاثیرگذاری تامین مالی خرد بر توانمندسازی روستایی داشته است، در نتیجه پیشنهاد می گردد که مسئولین مربوطه، همواره وثیقه های مناسبی را در جهت اعطای تسهیلات خرد در نظر داشته باشند تا از این طریق احتمال موفقیت وام های اعطایی افزایش یابد.

منابع

- [۱] فاضل بیگی، م.، یوری، غ. (۱۳۸۸). تعاون روستایی سرآغازی بر توسعه کارافرینی. تعاون، سال بیستم، شماره ۲۰۴ و ۲۰۵، صص ۵۰-۴۲.
- [۲] طالبی، م.، زارع، س. (۱۳۹۰). ارائه الگوی بومی برای تامین مالی خرد در ایران با مطالعه تطبیقی گرامین بانک بنگلادش و طرح های تامین مالی خرد روستایی اجرا شده. مطالعات کمی در مدیریت، سال دوم، شماره ۲، صص ۹۶-۶۳.
- [۳] نجفی، ب.، یعقوبی، و. (۱۳۸۴). تامین مالی خرد: راهکاری نوین برای کاهش فقر در جوامع روستایی. اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۱۵-۱.
- [۴] زارع، ب.، میرباقری، ا. (۱۳۹۱). مطالعه عوامل فردی-اجتماعی موثر بر گرایش به مشارکت زنان روستایی در صندوق اعتبارات خرد استان مازندران. رفاه اجتماعی، سال دوازدهم، شماره ۴۶، صص ۱۰-۱.
- [۵] دیواندری، ع. (۱۳۹۱). سایه دارایی های موهوم (چگونگی کاهش مطالبات غیرجاری)، هفته نامه اقتصادی تجارت فردا، ۱۱/۰۲/۱۳۹۵، سال پنجم، شماره ۲۰۹، صص ۳۳.
- [۶] گلشاهی، م. (۱۳۹۵). مسیریابی مطالبات غیرجاری (بوی بهبود)، هفته نامه اقتصادی تجارت فردا، ۱۱/۰۲/۱۳۹۵، سال پنجم، شماره ۲۰۹، صفحه ۳۱.
- [۷] سعیدی، پ. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر اعتبارات نقدی بر اشتغال، پژوهشنامه علمی پژوهشی اقتصاد کلان، مقاله ۶، دوره ۷، شماره ۱۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، صص ۶-۶.
- [۸] صادقی، ک.، ابراهیمی، س.، کیانی، س. (۱۳۹۱). رابطه بین توسعه مالی و رشد اقتصادی در ایران، فصلنامه تحقیقات اقتصادی راه اندیشه، صص ۱۳۸-۱۱۷.
- [۹] Chen, E. (۲۰۱۶). "Agriculture and Non-renewable Energy Consumption-Growth Nexus: Evidence from a Panel Error Correction Model", *Energy Economics* ۸۸, ۵۲۲۶-۵۲۳۰.
- [۱۰] kid, A (۲۰۱۵): 'Value Add, Banking, and Labor Market Participation in Nigeria' Economic Growth Centre, Discussion Paper ۸۷۹, Yale University, USA.
- [۱۱] Noorsachfia, G and Abdo, L. (۲۰۱۴). Econometric analysis of Banking, exports, imports, energy consumption and CO₂ emission in six regions. *Energy Policy*, No. ۲۷, PP. ۲۴۵۶-۲۴۷۸